

Evidence-informed binding verhogen in een eerstejaars module voor lerarenopleidingen, pabo en pedagogiek

Author(s)

Dekker, Izaak; Doornenbal, Jan-Willem; Schriek, Suzanne; Veerhuis, Ruby

Publication date

2025

Document Version

Final published version

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):

Dekker, I., Doornenbal, J.-W., Schriek, S., & Veerhuis, R. (2025). *Evidence-informed binding verhogen in een eerstejaars module voor lerarenopleidingen, pabo en pedagogiek*.

General rights

It is not permitted to download or to forward/distribute the text or part of it without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), other than for strictly personal, individual use, unless the work is under an open content license (like Creative Commons).

Disclaimer/Complaints regulations

If you believe that digital publication of certain material infringes any of your rights or (privacy) interests, please let the Library know, stating your reasons. In case of a legitimate complaint, the Library will make the material inaccessible and/or remove it from the website. Please contact the library: <https://www.amsterdamuas.com/library/contact>, or send a letter to: University Library (Library of the University of Amsterdam and Amsterdam University of Applied Sciences), Secretariat, Singel 425, 1012 WP Amsterdam, The Netherlands. You will be contacted as soon as possible.

Evidence-informed binding verhogen in een eerstejaars module voor lerarenopleidingen, pabo en pedagogiek

Izaak Dekker^{*1}, Jan-Willem Doornenbal², Suzanne Schriek³ & Ruby Veerhuis⁴

¹Associate lector, Kenniscentrum Onderwijs en Opvoeding, Hogeschool van Amsterdam

²ICTO, Faculteit Onderwijs en Opvoeding (FOO), Hogeschool van Amsterdam

³Studentassessor en student Pedagogiek, FOO, Hogeschool van Amsterdam

⁴Onderwijsadviseur, O&O, FOO, Hogeschool van Amsterdam

* i.dekker@hva.nl

Samenvatting

De Faculteit Onderwijs en Opvoeding van Hogeschool van Amsterdam ontwikkelde, vanuit de wens tot harmonisatie van het curriculum en het bieden van flexibele leerpaden, twee gezamenlijke eerstejaarsmodules voor studenten van de pabo, tweedegraads lerarenopleidingen en pedagogiek. Hoewel deze brede opzet kansen biedt voor efficiëntere organisatie en voorbereiding op interprofessionele samenwerking, kan een brede module ook mogelijke negatieve impact op hebben op de binding van studenten met hun opleiding. Op basis van literatuur over binding (school engagement) werden interventies ontworpen gericht op drie componenten: participatie, identificatie en sociale verbondenheid. Denk aan het actief stimuleren en monitoren van aanwezigheid, het inzetten van samenwerkend leren in een blended design, en het toepassen van een social belonging-interventie. De toepassing van deze evidence-informed principes werd geëvalueerd met behulp van participatiedata en studentfeedback. Zowel fysieke als online participatie bleken voorspellend voor succes, hoewel blended inzet nog niet aantoonbaar tot extra rendement leidde. Studenten gaven aan een goede sfeer en samenwerking in de klas te ervaren. De aanpak lijkt daarmee voorzichtig passend te zijn voor de toegepaste context. De beschreven interventies bieden mogelijk ook aanknopingspunten voor andere instellingen die in brede of gedeelde curricula binding willen bevorderen.

Inleiding

Er zijn bijzonder veel routes (384) naar het leraarschap in Nederland (Inspectie van het Onderwijs, 2020). De Faculteit Onderwijs en Opvoeding van de Hogeschool van Amsterdam (HvA), bijvoorbeeld, huisvest maar liefst 37% van alle opleidingenroutes van de HvA met slechts 12% van de studenten.

Het zou organisatorisch, maar ook voor brede inzetbaarheid in het werkveld (Onderwijsraad, 2018), voordelen kunnen bieden als deze opleidingen hier en daar samen zouden optrekken ('harmoniseren'). Aanvullend heeft de educatieve sector de opgave om meer flexibele leerpaden aan te bieden voor de grote diversiteit aan studenten die iets in het onderwijspedagogische veld willen gaan doen (Ministerie van Onderwijs Cultuur en Wetenschap, 2020). Om flexibiliteit te kunnen bieden aan studenten, zonder in onbetaalbaar privéonderwijs te veranderen, is ook harmonisatie nodig: meer gedeeld curriculum maakt het bijvoorbeeld mogelijk een vak op meerdere momenten te volgen. Tot slot, is in het werkveld vaak geconstateerd dat het goed zou zijn als po, vo en jeugdprofessionals elkaar beter zouden kunnen vinden (NJI, 2025; Ooms et al., 2025), omwille hiervan zouden de opleidingen tot deze professionals wellicht ook minder 'verkokerd' moeten worden georganiseerd. Om deze redenen ontwikkelden de lerarenopleidingen, de pabo en de opleiding pedagogiek twee gezamenlijke modules waarin alle eerstejaars een brede pedagogische basis aangeboden krijgen.

Het ontwikkelen van deze gezamenlijke modules riep echter kritische vragen op met betrekking tot binding en studiesucces. De uitvalspercentages binnen de educatieve sector zijn zo ongeveer de hoogste binnen het hbo, terwijl er een groot tekort is aan leraren in het werkveld (Inspectie van het onderwijs, 2024). Het verdelen van studenten in gemengde groepen 'buiten de eigen opleiding' en het volgen van een breder ingestoken vak zouden slecht kunnen zijn voor de sociale en inhoudelijke binding aan het begin van de studie. Intern werd stevig gediscussieerd over de mogelijke problemen, en werden mitigerende interventies bedacht op basis van de onderwijskundige literatuur over binding en *blended learning*. Vervolgens werkten docenten en onderzoekers samen om deze principes toe te passen in de praktijk en te onderzoeken aan de hand van kwantitatieve en kwalitatieve data. De toepassing van evidence-informed principles in deze module zijn mogelijk ook interessant voor andere opleidingen die studentbinding willen versterken.

Theorie over binding

In de literatuur over binding vaak geschreven onder de noemer van 'engagement'. Engagement wordt ook wel gedefinieerd als het samenspel tussen inzet van de student en de geboden kansen voor het leren vanuit een opleiding (Tight, 2020). In een overzichtsstudie van hoe engagement geconceptualiseerd is en zou moeten worden, beschrijven Wong et al. (2022) dat je twee soorten engagement van elkaar moet onderscheiden: engagement tijdens een specifieke leeractiviteit (*learning engagement*) en engagement met de opleiding of school (*school engagement*). Binnen school engagement zijn drie componenten van belang: participatie, identificatie en sociale verbondenheid met de opleiding. In dit artikel richten we ons op school engagement met die drie componenten (participatie, identificatie en sociale verbondenheid) omdat dit het model is dat past bij het voorkomen van uitval en het verhogen van wat we in het Nederlands 'binding' noemen (Wong et al., 2022).

Participatie staat voor aanwezig zijn bij colleges, actieve deelname bij aanwezigheid en lesvoorbereiding (leeswerk, opdrachten etc.). Identificatie staat voor de mate waarin studenten ervaren dat ze bij de opleiding horen, denk aan thuis voelen bij de opleiding en de opleiding bij jezelf vinden passen. Sociale verbondenheid richt zich minder op de groep of opleiding en meer op de relaties die studenten hebben met individuen binnen de opleiding: docenten en medestudenten. De drie termen beïnvloeden elkaar en dragen gezamenlijk bij aan studiesucces. Aanwezigheid in colleges is volgens een meta-analyse een van de sterkste voorspellers van succes, ook wanneer gecontroleerd wordt voor motivatie, persoonlijkheid en eerdere prestaties (Credé et al., 2010). Ook participatie in online activiteiten is een sterke voorspeller van succes (Clark & Post, 2021; Goode et al., 2022; Li et al., 2021). Door deelname aan colleges en online participatie verhogen de prestaties, en door hogere prestaties identificeren studenten zich vervolgens ook meer met de opleiding (Finn, 1989; Wong et al., 2022). Relaties worden opgebouwd door aanwezigheid (Gottfried & Ansari, 2022), maar maken andersom ook dat studenten vaker naar de opleiding komen (Moores et al., 2019). De drie componenten beïnvloeden elkaar en voorspeller in hoge mate of studenten blijven studeren of uitvallen (Wong et al., 2022).

Toepassing van literatuur in module

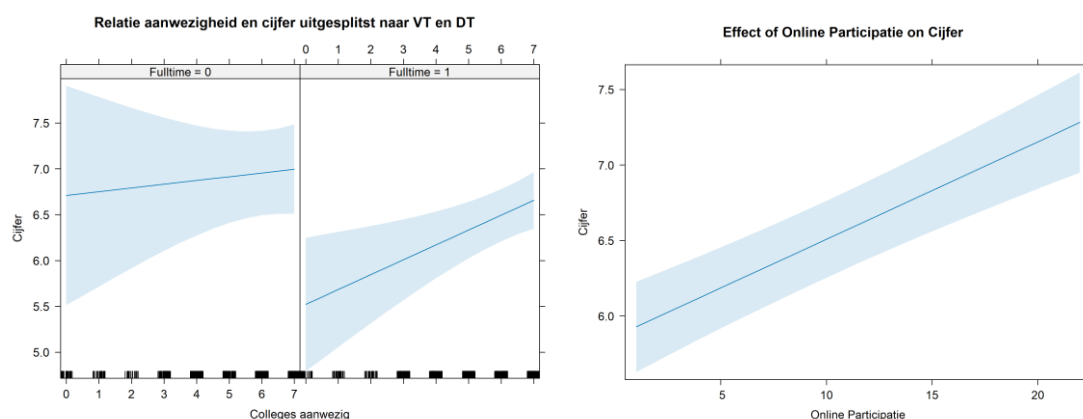
Op basis van deze principes uit de literatuur zijn er verschillende interventies mogelijk om de drie componenten van binding (engagement) te versterken. Aanwezigheid kan o.a. worden verhoogd door 1) het benoemen van het belang van aanwezigheid, het 2) monitoren van aanwezigheid, 3) studenten zich laten afmelden bij afwezigheid en 4) als docent studenten een berichtje sturen wanneer ze er niet zijn (Credé et al., 2010; Moores et al., 2019). Sociale verbondenheid kan worden versterkt door als opleiding in het ontwerp van de modules kansen te bieden om je medestudenten en docenten beter te leren kennen. Dit kan bijvoorbeeld door werkvormen met collaboratieve leerstrategieën te organiseren in de les: denk aan werkvormen met veel interactie waarbij studenten elkaar helpen zoals bij een *jigsaw* methode waarbij iedereen een deel van de kennis bezit en deze aan elkaar uitlegt (Nalls & Wickerd, 2023; Nokes-Malach et al., 2015). Het goed toepassen van een *blended design* helpt ook: door kennisoverdracht via online opdrachten en kennisclips voorafgaand aan colleges te delen, is er in de colleges meer ruimte voor sociale interactie en samenwerking (Buhl-Wiggers et al., 2023). Zowel sociale verbondenheid en identificatie zijn eerder met een zogeheten ‘social belonging’ interventie consistent verbeterd (Chrobak, 2024; Walton et al., 2023). Veel studenten twijfelen in het eerste jaar of ze wel de juiste keus hebben gemaakt, of de opleiding bij hen past en of ze wel vrienden gaan worden met hun medestudenten. Deze twijfel maakt dat studenten erg gevoelig zijn voor signalen die hun angst bevestigen. Onterecht zijn de meeste studenten er bovendien van overtuigd dat ze als enige met deze twijfels kampen waar andere studenten wel al goed weten wat ze willen. De social belonging

interventie gaat dit tegen door de studenten de volgende drie stappen te laten doorlopen. 1) Studenten lezen een samenvatting van een onderzoek waarin staat dat bijna alle studenten eerst twijfelen en denken dat ze de enigen zijn, maar dat deze zorg met verloop van tijd verdwijnt. 2) Vervolgens lezen ze korte *testimonials* van tweedejaarsstudenten die terugblikken op het begin van de studie en beschrijven hoe hun zorgen over de juiste keus en het vinden van vrienden later ongegrond bleken: het kwam allemaal goed. 3) Tot slot schrijven ze zelf een stukje waarin ze uitleggen hoe dit kan op basis van hun ervaringen en hoe dit ook bij hun goed zal komen (*saying is believing*). Deze opdrachten hebben we vertaald uit het Engels en gebaseerd op verhalen van tweedejaarsstudenten die we hiervoor interviewden (zie appendix hieronder). Al de hierboven genoemde principes en interventies werden door het team van docenten en onderzoekers toegepast om de binding in de nieuwe brede modules te versterken.

Evaluatie

Van de 32 klassen werd bij 26 elke les bijgehouden hoeveel studenten aanwezig waren, bij de andere zes gebeurde dit sporadisch (van een enkele keer tot vijf van de zeven weken). Online werd alle participatie bijgehouden via online leeromgeving Brightspace. Zowel aanwezigheid als online activiteit waren significante voorspellers van het eindcijfer en het behalen van de modules bij de voltijdstudenten, bij de deeltijdstudenten was fysieke aanwezigheid geen significante maar online participatie wel een significante voorspeller voor succes.

Figuur 1 en 2. Relatie tussen fysieke (VT DT separaat) en online participatie en prestaties

Met betrekking tot het blended design viel in de kwantitatieve data op dat online en fysieke participatie los van elkaar significante positieve voorspellers van prestatie waren, maar dat de combinatie van beiden nog niet tot meerwaarde leidde. Kwalitatief gaven studenten in de evaluatie aan dat ze de noodzaak van huiswerk niet inzagen, omdat de stof in de les werd herhaald en sommige studenten zonder huiswerk toch hoge cijfers haalden.

De *social belonging* interventie (Appendix) werd door de meerderheid van de studenten gemaakt en ingeleverd in Brightspace. We hebben deze niet systematisch onderzocht. Anekdotisch gaven docenten en studenten aan de opdracht te waarderen. Een docent gaf bovendien aan dat deze leidde tot een waardevol gesprek in de klas waarin de studenten het onderling hadden over je op je plek voelen. In de komende cohorten van OOO zou hier specifiek naar gevraagd kunnen worden in de evaluaties.

In de evaluatie van de module gaven de studenten aan dat ze de goede sfeer en samenwerking in de klas als positief hadden ervaren. Dit lijkt een voorzichtige indicatie te zijn dat het de docenten grotendeels lukte om binnen hun klas voor binding en een goede sfeer te zorgen.

Conclusie

De vele maar niet drukbezochte routes het leraarschap in Nederlands kunnen moeilijk zijn om efficiënt te organiseren voor een onderwijsinstelling. Het is daarom voor lerarenopleidingen en pabo's met schaarse middelen aantrekkelijk om te zoeken naar vormen van harmonisatie van het curriculum. Door een deel van het curriculum van de pabo, tweedegraads lerarenopleidingen en pedagogiek gezamenlijk vorm te geven zouden de opleidingen zich efficiënter kunnen organiseren en tegelijkertijd studenten kunnen voorbereiden op het interprofessioneel samenwerken. Een van de uitdagingen hierbij is wel dat het mengen van studenten van verschillende opleidingen in het eerste leerjaar ertoe zou kunnen leiden dat studenten minder binding ervaren met de eigen opleiding. Om deze reden werden verschillende *evidence-informed* principes uit de literatuur over binding toegepast in het ontwerp van deze module. In dit stuk presenteerden we deze principes en evalueerden we gedrag en ervaren binding op basis van regulier beschikbare participatiedata en onderwijsevaluaties. De gebruikte principes zijn generiek en daardoor in potentie ook geschikt voor andere brede eerstejaars modules. Toekomstige evaluaties zijn vereist om meer zicht te krijgen op de specifieke werking van elk toegepast principe in deze context.

Referenties

- Buhl-Wiggers, J., Kjærgaard, A., & Munk, K. (2023). A scoping review of experimental evidence on face-to-face components of blended learning in higher education. *Studies in Higher Education*, 48(1), 151-173.
- Chrobak, B. (2024). Narrowing (achievement) gaps in higher education with a social-belonging intervention: A systematic review. *Educational Psychology Review*, 36(1), 33.
- Clark, C. E. J., & Post, G. (2021). Preparation and synchronous participation improve student performance in a blended learning experience. *Australasian Journal of Educational Technology*, 37(3), 187-199. <https://doi.org/10.14742/ajet.6811>
- Credé, M., Roch, S. G., & Kieszczynka, U. M. (2010). Class attendance in college: A meta-analytic review of the relationship of class attendance with grades and student characteristics. *Review of Educational Research*, 80(2), 272-295.

- Finn, J. D. (1989). Withdrawing from school. *Review of educational research*, 59(2), 117-142.
- Goode, E., Nieuwoudt, J., & Roche, T. (2022). Does online engagement matter? The impact of interactive learning modules and synchronous class attendance on student achievement in an immersive delivery model. *Australasian Journal of Educational Technology*, 38(4), 76-94.
<https://doi.org/10.14742/ajet.7929>
- Gottfried, M., & Ansari, A. (2022). Classrooms with high rates of absenteeism and individual success: Exploring students' achievement, executive function, and socio-behavioral outcomes. *Early Childhood Research Quarterly*, 59, 215-227.
- Inspectie van het onderwijs (2020). Routers naar het leraarschap.
https://www.onderwijsinspectie.nl/binaries/onderwijsinspectie/documenten/themarapporten/2020/04/22/routes-naar-het-leraarschap/Rapport_Routes_naar_het_Leraarschap.pdf
- Inspectie van het onderwijs (2024). De staat van het onderwijs.
<https://open.overheid.nl/documenten/dpc-64c3dae3743709921fdb35691c8efdc876e6f8f3/pdf>
- Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (2020). Bestuursakkoord flexibilisering lerarenopleidingen. <https://open.overheid.nl/documenten/ronl-7b6150d9-042c-49c7-80ee-5670c2db87f1/pdf>
- Moore, E., Birdi, G. K., & Higson, H. E. (2019). Determinants of university students' attendance. *Educational Research*, 61(4), 371-387.
- Nalls, A. J., & Wickerd, G. (2023). The jigsaw method: Reviving a powerful positive intervention. *Journal of Applied School Psychology*, 39(3), 201-217.
- Nederlands Jeugdinstituut (2025). Interprofessioneel samenwerken in onderwijs en jeugdhulp.
<https://www.nji.nl/verbinding-onderwijs-en-jeugdhulp/interprofessioneel-samenwerken>
- Nokes-Malach, T. J., Richey, J. E., & Gadgil, S. (2015). When is it better to learn together? Insights from research on collaborative learning. *Educational Psychology Review*, 27, 645-656.
- Ooms, M., Fukkink, R., Devlieghere, J., Dreier, A., Fischbach, R., Langner, J., ... Van Lombergen, L. (2025). Interprofessional collaboration in ECEC: a review of European countries with different levels of system integration. *European Early Childhood Education Research Journal*, 1-16.
<https://doi.org/10.1080/1350293X.2025.2484266>
- Onderwijsraad (2018). Ruim baan voor leraren.
- Roback, P., & Legler, J. (2021). *Beyond multiple linear regression: applied generalized linear models and multilevel models in R*. Chapman and Hall/CRC.
- Smith, T. J., & McKenna, C. M. (2013). A comparison of logistic regression pseudo R² indices. *Multiple Linear Regression Viewpoints*, 39(2), 17-26.
- Tight, M. (2020). Student retention and engagement in higher education. *Journal of further and Higher Education*, 44(5), 689-704.
- Walton, G. M., Murphy, M. C., Logel, C., Yeager, D. S., Goyer, J. P., Brady, S. T., ... & Krol, N. (2023). Where and with whom does a brief social-belonging intervention promote progress in college?. *Science*, 380(6644), 499-505.
- Wong, Z. Y., & Liem, G. A. D. (2022). Student engagement: Current state of the construct, conceptual refinement, and future research directions. *Educational Psychology Review*, 34(1), 107-138.

Appendix: Social belonging opdracht

Opdracht: Social belonging

Stap 1: lees de volgende onderzoeksresultaten

Samenvatting van onderzoek onder studenten van nu

Bijna alle studenten gaven aan dat ze zich eerst zorgen maakten over of ze zich wel thuis gingen voelen bij de opleiding en of ze de goede keuze hadden gemaakt. Veel studenten gaven aan dat ze bij de start van hun studie:

- zorgen maakten over of ze een goede klik zouden hebben met hun klasgenoten
- zorgen maakten over met wie ze in groepjes zouden moeten werken
- zorgen maakten over of ze wel vrienden zouden maken in hun nieuwe klas
- niet snel op docenten af gingen voor hulp of een praatje

Maar met het verloop van tijd voelden ze zich thuis bij hun opleiding. Ze gaven later in het jaar aan:

- Zich thuis te voelen bij de HvA en in het gebouw van hun opleiding
- Zich op gemak te voelen bij medestudenten en docenten
- Leuke nieuwe vriendschappen te hebben gesloten
- Zich gezien en gewaardeerd te voelen door medestudenten en docenten
- Het geen probleem te vinden om actief mee te doen in de les

Conclusies

De meeste studenten maken zich eerst zorgen over of ze bij hun opleiding op de juiste plek zitten. Met het verloop van tijd verdwijnen deze zorgen en gaan ze zich thuis voelen bij de opleiding.

Stap 2: lees de volgende ervaringen van studenten van FOO die terugblikken op hun start

#1

“Ik keek er naar uit om in Amsterdam te gaan studeren, maar ik maakte me ook wel eens zorgen of ik wel een goede klik zou hebben met de andere studenten van m’n studie. Toen ik voor het eerst naar de hogeschool ging leek het soms alsof de anderen elkaar allemaal al kenden, en ik wist niet zeker of ik me er thuis zou gaan voelen. Op een gegeven moment besepte ik me dat iedereen begint aan de studie met twijfels over of je je wel thuis gaat voelen. Het is best ironisch eigenlijk, iedereen begint aan een studie maar maakt zich zorgen anders dan de rest te zijn. Terwijl we op best veel vlakken allemaal op elkaar lijken. Sinds ik me dat realiseerde, is mijn ervaring op de hogeschool bijna 100% positief.”

#2

“Toen ik ervoor koos om een opleiding te doen op het HBO was ik best nerveus. Ik had al 2 HBO-opleidingen niet afgemaakt. Bovendien voelde ik weinig aansluiting met mijn medestudenten. Doordat ik die opleidingen niet heb afgemaakt begon ik ook te twijfelen aan mijn eigen kunnen. Kan ik hbo-niveau wel aan? Het was ook wel lastig om me thuis te voelen in onderwijs waar ik weinig studenten tegen kwam met mijn culturele achtergrond. Het voelde vaak alsof er een soort kloof hing tussen mij en de klas aangezien ik in de laatste twee klassen eigenlijk de enige bruine student was. Ik begon goed, maar mijn eigen onzekerheid kwam in het midden van het jaar wel omhoogdrijven. Ik twijfelde om te stoppen omdat ik een paar opdrachten niet had kunnen inleveren door persoonlijke omstandigheden. Ook kon ik pas later met stage beginnen. Ik had het gevoel dat ik te ver achter zou raken. Ook werd mijn leuke klas uit elkaar gehaald. Daardoor ging ik samen met 3 andere dames van kleur over naar een andere klas. Hier kende de rest elkaar al. Ik merkte dat de motivatie van de andere dames ook wegzakte om te komen. Hierdoor was ik bang dat ik weer in een kloof zou komen. Ik besloot om deze

zorgen te delen met mijn studiebegeleidster en die gaf aan dat ik een afspraak moest maken met de decaan. Dit heb ik toen gedaan en dat gesprek heeft mij geholpen. Ik kreeg iets meer moed en de decaan verzekerde mij dat de achterstand in te halen was. Met mijn thuisfront dat mij bleef pushen ben ik toch zoveel mogelijk naar school gekomen. Uiteindelijk vond ik de aansluiting met de studenten in de klas en dit hielp om met plezier naar school te komen. Nu zit ik in het tweede jaar en voel mij veel zelfverzekerder in mijn eigen kunnen en de studie. Ik ben blij met de begeleiding vanuit school en met mezelf voor het doorzetten. Ik merk nu ook dat de opleiding goed aansluit op wat ik interessant vind en op wat ik wil doen met mijn professionele carrière.”

#3

“Ik heb zeker geen spijt dat ik ben gaan studeren. Ik heb echt goede vrienden leren kennen bij m’n studie en veel geleerd. Maar toch, was de overgang en het begin van de studie best moeilijk voor me. Ik wist tijdens dat eerste jaar soms echt niet wat ik deed. Ik maakte wel oppervlakkig kennis met klasgenoten maar ik ging niet zo vaak naar college en maakte nauwelijks gebruik van de hulp die docenten en andere mensen van de hogeschool boden. Ik denk dat ik daar te verlegen voor was ofzo. Ik haalde ook een paar onvoldoendes, waar ik best wat stress door kreeg. Maar gelukkig verbeterde het wel. Ik begon echt goede vriendschappen op te bouwen met klasgenoten. Mn cijfers werden beter toen ik mee samen met andere studenten ging studeren in de bieb en ik durfde ook meer hulp te vragen als ik vast liep. Nu gaat het beter dan ooit met m’n studie en heb ik het ook gewoon meer naar m’n zin. Het is fijn om met plezier naar de hogeschool te gaan.”

#3

“Gelijk vanuit de middelbare school ben ik gaan studeren. In een nieuwe stad en pas 17 jaar en bleek de jongste uit mijn klas te zijn. Best spannend allemaal. Sociaal ging het wel goed, maar het studeren vond ik in het begin een stuk lastiger. Allemaal nieuwe programma’s waar ik in het begin niet zo veel van begreep. Opeens ander soort verslagen schrijven waar je literatuur in moest verwerken. En dan ook nog het samenwerken in groepjes met klasgenoten die je nog niet goed kent en halverwege de opdracht stoppen met de opleiding. Dit gaf in het begin best veel stress. Gelukkig wen je hier in de loop van het jaar aan. Je kent je klasgenoten goed en minder mensen stoppen plots met de opleiding. Ook de verslagen gaan je makkelijker af omdat je deze al vaker gemaakt hebt. Daarnaast twijfelde ik over of ik de goede studie had gekozen. Ik wist al mijn hele leven dat ik met mensen wil gaan werken. “Maar wat dan?” Toen ik eenmaal met de opleiding begon kwam ik erachter wat het vakgebied allemaal echt inhoudt. We moesten een opdracht doen die niet bij me paste. “Is dit dan toch niet de studie voor mij?” Maar later kregen we opdrachten die ik wel leuk vond. Toen besepte ik mij dat je nooit alles van de studie leuk kan vinden. Vooral niet met zo een breed vakgebied. Iets vergelijkbaars gebeurde met stage lopen. Ik had eigenlijk nog geen idee wat ik nou echt wilde. En heb dus zonder veel voorkennis een stage gekozen. Dit bleek uiteindelijk niet een stageplek te zijn waar ik blij van werd. En daar kwamen de twijfels weer. “Heb ik wel de juiste studie gekozen?” Uiteindelijk bleek weer van wel. Het contact met de kinderen vond ik leuk maar niet in deze setting. Met deze kennis heb ik in het tweede jaar een stage gekozen die wel heel goed bevalt en wel goed bij mij paste. Toen kwam weer het besef dat ik toch wel de juiste studie heb gekozen.”

#4

“Als ik terugdenk aan de zomer voor de start van m’n studie... Ik was best gespannen over beginnen aan m’n studie en ook een beetje onzeker. Voor het eerst naar colleges gaan was best awkward, vooral als het een kleine groep was. Ik maakte me zorgen wat mensen van me zouden denken als ik een opmerking zou maken. Ik kon de gesprekken in de les aan het begin niet altijd goed volgen. Ondertussen voel ik me meer ontspannen. Ik heb geleerd dat het echt niet zoveel uitmaakt of je vragen of opmerkingen wel slim genoeg zijn. Je moet gewoon je vragen stellen, er wordt altijd relaxed op

gereageerd. Iedereen kan iets bijdragen in een groepsgesprek. Ik voel me nu op m'n gemak in de les en doe gewoon mee aan gesprekken.”

#5

“De hogeschool is een groot gebouw, met een grote organisatie en in een grote stad. Voor mij was de stap om überhaupt al naar het gebouw zelf toe te gaan al eng. Daarnaast zeggen mensen vaak: “Je studententijd is een tijd waar je van moet genieten. Het is de leukste tijd van je leven!” Aan het begin gaf mij dit veel stress. Want wat nou als je het niet goed kan vinden met je klas of als je je studie toch niks blijkt te vinden?! Dan verspil je de leukste tijd van je leven en je leeft maar één keer... Op de middelbare school is iedereen nog aan het zoeken naar wie ze zijn, maar op het HBO lijkt iedereen het al op een rijtje te hebben (althans, dit blijkt dus helemaal niet altijd zo te zijn). Dus als je nerveus overkomt of niet zeker weet wie je bent, had ik het idee dat ik automatisch een buitenbeentje zou zijn. Ik zat tijdens mijn eerste lesdagen veel te zoeken naar wie ik wel en niet zou mogen en wie mij dan wel of niet zou mogen. Dit was bijna alles waar ik mee bezig was, maar nu spreek ik die mensen amper nog. De echte vriendschappen kwamen bij mij later pas. Ik heb buiten mijn studie om (via studieverenigingen bestuur en café fest) veel vrienden gemaakt. Achteraf gezien zal niemand je afrekenen voor vragen stellen of zoeken naar wie je bent en zal alles op zijn plek vallen.”

Stap 3: Bovenstaand onderzoek en de ervaringen van studenten laten zien dat studenten zich aan het begin van de studie vaak zorgen maken over of ze wel goed geaccepteerd gaan worden en of ze de juiste keuze hebben gemaakt. Maar het onderzoek en de ervaringen laten ook zien dat dit goed komt en dat ze gedurende het jaar een vriendengroep vormen waar ze zich thuis voelen.

Om de ervaring gedurende de overgang naar de hogeschool beter te begrijpen, willen we je vragen om te beschrijven waarom dit zo is: waarom studenten zich eerst onzeker voelen over of ze geaccepteerd zullen worden maar dit uiteindelijk te boven komen.

Illustreer je verhaal met voorbeelden uit je eigen ervaringen in werkcolleges, hoorcolleges, studeersessies etc.

Notitie: je verhaal kan mogelijk anoniem gedeeld worden met nieuwe eerstejaars in het komende studiejaar.